

FOCUS OP VROUWEN

Nieuwsbrief van het Vrouwenactienetwerk

EDITORIAAL

In deze juni editie van de Focus op Vrouwen lijkt er op het eerste gezicht weinig opbeurends te melden op het gebied vrouwenrechten. Is het dan weer allemaal kommer en kwel? Misschien toch niet.

De rode draad die in dit nummer door ieder van de schrijvende verhalen en rapporten loopt, is dat alle onrecht en vrouwenrechtenschendingen ten spijt, de vrouwen die door geweld en andere mensenrechtenschendingen getroffen worden, zelden of nooit lijdzaam ondergaan en dat dit vroeg of laat vruchten afwerpt.

In zekere zin lijkt Ivoorkust wel een schoolvoorbeeld van hoe geweld vrouwen treft in conflictsituaties. Het zijn echter toestanden zoals die beschreven in "Seksueel geweld in Ivoorkust" die centraal staan in de Stop Geweld Tegen Vrouwen-campagne die Amnesty International met veel inzet voert sinds 2004. Het feit dat de gebeurtenissen in Ivoorkust het onderwerp uitmaken van een Amnesty rapport en zo wereldkundig gemaakt worden, is een stap in de goede richting.

Hetzelfde geldt voor de schrijffactie die we in dit nummer voeren voor de inheemse vrouwen in de V.S. die nog veel meer dan andere Noord-Amerikaanse vrouwen getroffen worden door geweld. Zij hebben trouwens het heft al in eigen handen genomen en een wet die hen meer bescherming moet bieden afgedwongen. Nu komt het er op aan die wet te doen naleven.

Ook resolutie 1325 van de VN-veiligheidsraad die de rol van vrouwen in vredesprocessen centraal stelt, wijst op de positieve kracht van vrouwen. De campagne 'Vrouwenkracht is Vredesmacht' spoort België, als niet-permanent lid van de VN-Veiligheidsraad voor de periode 2007-2008 aan, om de aandacht voor vrouwen in vredesprocessen wereldwijd bovenaan de politieke agenda te plaatsen.

Hoewel de situatie van vrouwen in Irak er op achteruit lijkt te gaan in plaats van vooruit, zijn er ook daar vrouwen als Riverbend (zie boekbespreking), die die toestand aanklagen en in het nieuws brengen.

En tot slot, ook initiatieven als "Open doek" dragen hun steentje bij. Zij tonen aan dat de schending van vrouwenrechten een wereldwijd probleem is, maar evenzeer dat de strijd tegen die schendingen wereldwijd ondersteund wordt en op veel verschillende niveaus.

Doorzetten dus, en schrijf ze!

Aline Remael

INHOUD

ONDERSTEUN DE KRACHT VAN	
VROUWEN BIJ VREDESPROCESSEN	P.1
'OPEN DOEK' EN VROUWENRECHTEN	P.1
SEKSUEEL GEWELD IN IVOORKUST	P.2
SCHRIJFFACTIE: VERENIGDE STATEN	P.3
BOEKBESPREKING	P.4
AGENDA	P.4

ONDERSTEUN DE KRACHT VAN VROUWEN BIJ VREDESPROCESSEN

Op 30 oktober 2000 keurde de VN-Veiligheidsraad resolutie 1325 unaniem goed, die vrouwen wereldwijd een grotere rol in vredesprocessen toebedeelt. Resolutie 1325 erkent en onderstreept namelijk drie belangrijke rollen die vrouwen kunnen vervullen inzake vrede. Zo wordt er vooreerst gepleit voor een evenredige deelname van vrouwen in vredesonderhandelingen. Daarnaast wijst de resolutie op de noodzaak om vrouwen en meisjes te beschermen tegen geweld en het schenden van hun rechten. Ten slotte onderstreept de resolutie het belang van gendermainstreaming, namelijk de rol van vrouwen bij conflictpreventie, vredesonderhandelingen, vredesoperaties, humanitaire hulp, naoorlogse wederopbouw en demobiliserings- en reïntegratie- en ontwapeningsinitiatieven.

Tot nog toe wordt de vredeskracht van vrouwen sinds de aanvaarding van deze resolutie nog onvoldoende benut. De Nederlandstalige Vrouwenraad en Moeders voor Vrede willen hierin verandering brengen en lanceerden in 2006 de campagne 'Vrouwenkracht is Vredesmacht'. De initiatiefnemende organisaties willen met dit initiatief de Belgische overheid aansporen de aandacht voor vrouwen in vredesprocessen wereldwijd bovenaan de politieke agenda te plaatsen. Als niet-permanent lid van de VN-Veiligheidsraad voor de periode 2007-2008, is België perfect geplaatst om zich te laten horen in zaken betreffende vrouwen en vredesprocessen en op die manier een voorbeeld te zijn voor andere staten.

Ondersteunt u deze campagne en wilt u onze Belgische beleidsmakers aansporen om de vrouwelijke krachten voor vrede voldoende te benutten? Surf dan naar www.vrouwenkracht.net, lees het charter 'Vrouwenkracht is Vredesmacht' en onderteken de petitie online.

Annemie Van Uytven

OPEN DOEK EN VROUWENRECHTEN

Tussen 20 en 29 april vond het vijftiende 'Open Doek'-festival plaats in Turnhout. 'Open Doek' probeert het publiek te sensibiliseren voor "kwetsbare" kwaliteitsfilms uit de hele wereld. Ook dit jaar was Amnesty Vlaanderen partner. Tijdens dit filmfestival werden een aantal documentaires vertoond die het thema 'vrouwenrechten' in beeld brachten. Terwijl in de meeste filmzalen "Bordertown" loopt, werd tijdens het filmfestival de documentaire "Señorita Extraviada" voorgesteld. De getuigenissen van de families van slachtoffers uit Ciudad Juarez waren voor Lourdes Portillo de basis van haar onderzoek, dat leidde tot deze hartverscheurende documentaire. Na de vertoningen getuigde Arsène van Nierop over de moord op haar dochter Hester; het Europese meisje dat in Ciudad Juarez werd vermoord. Daarnaast werd de nieuwe dvd-box met 5 documentaires van Kim Longinotto voorgesteld. Deze dvd-box is te koop vanaf mei in de winkels voor 49,95 euro. Voor meer info: ellenr@aivl.be

Het festival biedt een breed spectrum aan films die de kijkers in contact brengen met het soms vreselijke lot van vrouwen wereldwijd. Zo vertelt "China Blue" bijvoorbeeld het verhaal van een aantal jonge meisjes die hun geboortedorp verlaten om te werken in een stad in menonwaardige omstandigheden en voor een hongerloon. "Faith's corner" schetst dan weer op een zeer confronterende manier de moeilijke omstandigheden, gekenmerkt door werkloosheid en armoede, waarin een moeder haar twee zonen poogt op te voeden in Johannesburg. "Faith's corner" is vanaf begin juni te zien in de filmzalen.

Griet Ackerman

SEKSUEEL GEWELD IN IVOORKUST

“De rebellen vonden me in het dorp. Ze wilden geld. Ik antwoordde dat ik niets had. Ze namen me mee naar het bos. Twee van hen verkrachtten me. Terwijl de ene me aan het verkrachten was, hield de andere een geweer tegen mijn hoofd. Ik stierf van angst, ik kon me niet meer bewegen.” Anne, 40 jaar, Guéré vrouw.

Het leven in Ivoorkust, een land in West-Afrika, wordt al een tiental jaar overschaduwd door de politieke instabiliteit die er heerst. Sinds 2002 is de situatie nog verslechterd. Na een mislukte staatsgreep werd het land de facto in tweeën verdeeld. Het noorden kwam in handen van een gewapende oppositiegroep, het zuiden bleef onder controle van de regering. Alhoewel een internationale interventie ervoor zorgde dat het conflict niet escaleerde, kwam er toch geen vreedzame oplossing die de burgers in staat zou stellen hun ‘gewone’ leven te hervatten. Er werd wel een bufferzone geïnstalleerd die onder controle staat van de internationale gemeenschap, tussen de twee rivaliserende kampen.

Sinds de mislukte staatsgreep worden mensenrechten in Ivoorkust op systematische wijze geschonden, en dit door alle betrokken partijen. De grootste slachtoffers van deze schendingen zijn vrouwen, een tendens die men wel meer opmerkt in een conflict. Vrouwen worden immers gezien als het symbool voor de eer van hun gemeenschap. Wanneer zij worden vernederd is dit sowieso ook een vernedering voor de gehele gemeenschap. Vrouwen zijn dan ook vaak het eerste doelwit van de tegenstander en het middel bij uitstek om vrouwen te vernederen is verkrachting. Wereldwijd wordt verkrachting als tactisch

en strategisch oorlogswapen gebruikt. Zo worden vrouwen niet alleen van hun eerbaarheid beroofd, via hen worden bovendien volledige gemeenschappen geterroriseerd en vernietigd.

De vrouwen in Ivoorkust ondervinden dit aan den lijve. Uit het recente Amnesty rapport ‘Côte d’Ivoire: Targeting women, the forgotten victims of the conflict’ blijkt dat honderden, misschien wel duizenden, vrouwen er sinds 2002 het slachtoffer zijn geworden van diverse seksuele geweldplegingen. Sommigen worden ontvoerd en moeten als seksslaafje hun oversten plezier doen, anderen zijn dan weer het slachtoffer van een groepsverkrachting door rondzwervende bendes. Om de vernedering nog groter te maken, worden deze daden regelmatig gepleegd in het bijzijn van man en kind. Vaak worden de vrouwen na de feiten koudweg afgemaakt.

Doorgaans worden vrouwen verkracht omwille van hun politieke of etnische achtergrond. De keuze van het slachtoffer gebeurt echter willekeurig. Noch bejaarde vrouwen noch kleine kinderen ontsnappen aan de seksuele uitpattingen van hun beulen. Alle ethische en mensenrechtelijke principes worden eenvoudigweg met de grond gelijk gemaakt.

Het lijden stopt bovendien niet na die gruwelijke geweldplegingen. Veel van de vrouwen die de geweldpleging overleven, krijgen te maken met zware gezondheidsproblemen ten gevolge van hun verkrachting. Vrouwen die Amnesty International tijdens haar onderzoek ontmoette, kloegen over chronische pijn, onvruchtbaarheid en problemen met het

aangaan van seksuele relaties. Alhoewel de meerderheid van de slachtoffers niet getest werd op seksueel overdraagbare ziektes, wordt er gevreesd dat talloze vrouwen besmet werden met het HIV-virus. Naast deze fysieke klachten zijn er natuurlijk ook psychologische problemen. Vele vrouwen zijn na de feiten enorm getraumatiseerd.

Wanneer de slachtoffers op zoek gaan naar medische hulp, krijgen ze geen gehoor. De gezondheidszorg in Ivoorkust is immers ontoereikend. Door de politieke en militaire crisis is deze infrastructuur zwaar uitgehold. Als er toch een medische dienst is, kunnen vele vrouwen er vaak niet terecht omdat de afstand te groot is en ze niet genoeg geld hebben. Daar er nog een groot taboe rust op verkrachting, kunnen vele vrouwen ook niet terecht bij familie en vrienden. Ze worden gestigmatiseerd en komen terecht in een sociaal isolement.

Iedere partij die betrokken is bij het conflict is schuldig aan deze gruwelijke geweldplegingen. Er heerst echter een volledige straffeloosheid waardoor de daders nooit voor het gerecht worden gebracht. Deze straffeloosheid werkt bovendien toekomstige seksuele geweldplegingen nog verder in de hand. Door de crisis is het gerechtelijke systeem in het noorden ook ineengestort, wat een effectieve berechting van de daders uiteraard nog meer in de weg staat. Maar ook de politieke wil ontbreekt om werkelijk iets aan de situatie te doen.

Amnesty International roept in haar rapport dan ook op om de nodige maatregelen te treffen. Niet alleen moet er dringend een halt toegeroepen worden aan het geweld tegen vrouwen, maar de overheid moet ook voorzien in een efficiënte gezondheidsvoorziening om slachtoffers op te vangen. De rechten van de vrouwen in Ivoorkust zijn te lang geschonden geweest. Het wordt dringend tijd dat ze opnieuw gerespecteerd worden.

Danielle Hennaert

INHEEMSE VROUWEN SLACHTOFFER VAN SEKSUEEL GEWELD IN VERENIGDE STATEN

In de Verenigde Staten blijft seksueel geweld tegen vrouwen van inheemse afkomst, d.w.z. tientallen verschillende etnische groepen, wijdverspreid. Het nieuwe rapport van Amnesty International, 'Maze of Injustice – The Failure to Protect Indigenous Women from Sexual Violence in the USA' dat de situatie van deze indiaanse vrouwen beschrijft, citeert statistieken van de regering van de Verenigde Staten. Deze stellen dat inheemse vrouwen meer dan 2,5 keer verkracht of seksueel misbruikt worden in vergelijking met andere vrouwen in de VS. De meeste van deze slachtoffers zoeken geen gerechtigheid omdat ze weten dat de kans heel klein is dat er acties in hun voordeel ondernomen worden. Dit ondanks het feit dat de federale regering beloftes heeft gedaan conform de "Violence Against Women Act". Deze wet werd in 2005 in het Amerikaanse Congres goedgekeurd onder druk van inheemse vrouwen in de VS zelf en ijvert voor hun veiligheid en rechtvaardigheid.

Seksueel geweld tegen deze vrouwen, het feit dat ze vaak geen gerechtigheid vinden en de straffeloosheid van de daders zijn het resultaat van meerdere factoren. Eén daarvan is een geschiedenis van wijdverspreide schendingen van de rechten van inheemse volkeren in het algemeen. Deze schendingen werden algemeen aanvaard tijdens de koloniale periode en blijven duidelijk voortduren in de Verenigde Staten vandaag de dag.

Een andere factor is de gelaagdheid van het rechtssysteem. Er zijn drie rechtssystemen potentieel verantwoordelijk voor het aanpakken van seksueel geweld tegen inheemse vrouwen, namelijk het 'volksrecht', het staatssysteem en het federaal systeem. Drie belangrijke factoren bepalen welke van deze systemen uiteindelijk van toepassing is:

- is het slachtoffer lid van een federaal erkende stam of niet,
- is de beklaagde lid van een federaal erkende stam of niet,
- vond het incident plaats op het land van een stam of niet.

De antwoorden op deze vragen zijn niet evident en het kost vaak veel tijd om te achterhalen welk systeem betrekking heeft op de feiten. Uiteindelijk is het resultaat van het onderzoek vaak

heel verwarrend en onzeker, zodat niemand het heft in handen neemt. De slachtoffers krijgen bijgevolg helemaal geen toegang tot het rechtssysteem en de daders blijven hierdoor ongestraft. Hierbij komt nog dat openbare aanklagers op het niveau van de stam misdaden gepleegd door niet-inheemse daders niet kunnen berechten. Enkel federale rechtbanken of rechtbanken op het niveau van de staten zijn bevoegd om deze niet-inheemse daders te berechten. Inheemse daders kunnen zowel door rechtbanken op het niveau van de stam, de staat als de overkoepelende federale staat berecht worden.

Inheemse vrouwenorganisaties en lokale autoriteiten op stam-niveau hebben concrete voorstellen gelanceerd die een halt kunnen toeroepen aan dit seksueel geweld, maar de federale overheid heeft deze tot nog toe genegeerd.

In haar rapport formuleert Amnesty International een aantal aanbevelingen aan de Amerikaanse regering om de strijd tegen seksueel geweld tegen inheemse vrouwen aan te vatten.

Vooreerst moet er geïnvesteerd worden in een nauwe samenwerking met de inheemse vrouwen om een duidelijk beeld te krijgen van de geweldplegingen. Deze samenwerking moet re-

sulteren in een actieplan waarbij de legislatieve en juridische barrières die de vrouwen ondervinden voldoende aandacht krijgen. De regering moet er ook voor zorgen dat de vrouwen recht hebben op forensisch onderzoek. Ze moet meer investeren in de "Indian Health Service" en er moeten voldoende middelen ter beschikking gesteld worden van de volksstammen om een volwaardig rechtssysteem met mogelijkheid tot slachtofferhulp uit te bouwen. Alle klachten van vrouwen moeten onmiddellijk onderzocht worden en alle betrokken ambtenaren dienen een gepaste vorming te krijgen. Aanvullend heeft dit rapport tot doel zowel de Amerikaanse bevolking als ook de internationale gemeenschap bewust te maken van de veelvuldige seksuele geweldplegingen tegen inheemse vrouwen.

Schrijf een brief naar de Amerikaanse ambassade in België om de Amerikaanse autoriteiten te wijzen op hun verantwoordelijkheden op het vlak van de internationale rechten van de mens, meer in het bijzonder met betrekking tot de inheemse vrouwen in hun land. Wijs hen op hun taak om hun regering bewust te maken van het belang van deze problematiek en van de impact die de internationale ruchtbaarheid kan hebben die door Amnesty International gegeven wordt aan dit probleem.

U.S. Ambassador to the Kingdom of Belgium
Sam Fox
Regentlaan 27
1000 Brussel

(Plaats en datum)

Dear Sir

I am writing to insist that strong action must be taken to stop violence against women. It is the duty of every state to ensure that all victims of sexual violence receive appropriate help.

I have read the report of Amnesty International 'Maze of Injustice – The Failure to Protect Indigenous Women from Sexual Violence in the USA' written within the context of the Stop Violence Against Women Campaign. It states that more than one in three Native American women in the US will be victim of a brutal rape at some point in their lives. Most of these women are too afraid of governmental inaction to report their cases. In short, they are being denied justice and the perpetrators are going unpunished.

Native American women have long been calling on the federal government to take action to address violence against them. In 2005 these efforts resulted in the Violence Against Women Act (VAWA). The federal government has made commitments to Indigenous women human rights defenders, including funding for VAWA. Still I am concerned that these commitments are not being taken seriously and that the government is barely aware of the way in which these women's human rights are being violated.

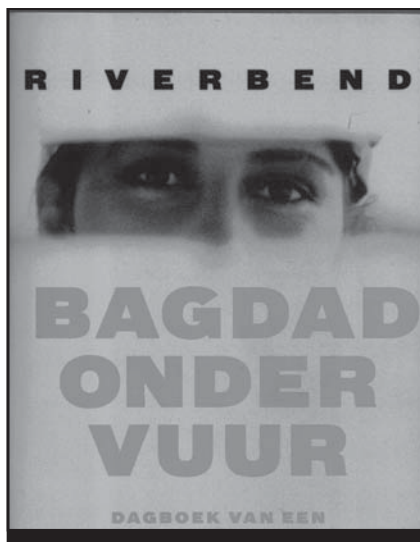
The US government has obligations under international human rights law to prevent violence against women. Concretely the government should work together with the native women to obtain a clear understanding about the prevalence and nature of the sexual violence they are subjected to. The government also has to ensure that these women have access to adequate sexual assault forensic examinations without charge to the victim. And it has to provide resources to Native American tribes for additional criminal justice and victim services.

I urge you to help us build awareness within your government about this particular issue and to publicly condemn violence against women.

Thank you for looking into this important matter.
Yours sincerely,

(Naam, adres en handtekening)

> Posttarief: € 0,52

BAGDAD ONDER VUUR

Riverbend, Bagdad onder vuur, Meulenhoff, 2006, 448 p.

"Bagdad onder vuur" verslaat de oorlog in Irak zoals andere nieuwsbronnen het tot nu toe niet konden of wilden brengen. De auteur, Riverbend, is een jonge Iraakse vrouw die via een weblog haar persoonlijke, nuchtere, humoristische en soms verontwaardigde visie op de oorlog vanuit Bagdad de wereld instuurt. Het medium dat ze koos, een weblog, laat interactie toe tussen Riverbend en haar lezers, die haar feedback bezorgen van over heel de wereld. Maar dit brengt haar ook op pijnlijke wijze in contact met het beeld dat van Irak bestaat in de buitenwereld. Lezers raden haar aan om de pas verkregen vrijheid aan te grijpen en zich er om te verheugen dat de omstandigheden voor Iraakse vrouwen enorm zullen verbeteren. De boodschap over de onderdrukking van de Iraakse vrouw werd door de Amerikaanse president Bush immers veelvuldig de wereld ingestuurd, als verantwoording voor de bezetting door de VS en hun geallieerden. Ironisch genoeg, ziet het er naar uit dat de onderdrukking van Iraakse vrouwen nog lang niet tot het verleden behoort, voor een stuk allicht net door die bezetting.

Sinds de oorlog en de bezetting die erop volgde, is de positie van de vrouw er enorm op achteruit gegaan in dit land dat op het gebied van vrouwenrechten het vooruitstrevendst was in de Arabische wereld. Riverbend vertelt dat vrouwen onder het regime van Saddam Hoessein meer dan 50% uitmaakten van de beroepsbevolking, naar de universiteit gingen, werkten voor hetzelfde loon als mannen, zich kleedden zoals ze wilden (binnen de grenzen van wat betamelijk is in een conservatieve maatschappij) en de islam beleden volgens hun eigen waarden en overtuiging. "Het is alsof we sinds de bezetting 50 jaar in de tijd zijn teruggezet", schrijft ze. Vrouwen mogen niet langer alleen de straat op en moeten zich houden aan strikte kledingvoorschriften. De seculiere Iraakse familiewet die voor vrouwen het recht waarborgde op scheiding, nalatenschap, voogdij en alimentatie, verliest zijn seculiere karakter en zal voortaan op de islamitische sharia gebaseerd zijn.

Riverbend zelf ziet haar toekomst als computerdeskundige in duigen vallen wanneer blijkt dat ze niet langer welkom is in het bedrijf waar ze werkte, enkel omdat ze vrouw is. Een vooraanstaande vrouwelijke elektrotechnisch ingenieur die weigerde zich neer te leggen bij de verordening om thuis te blijven, werd vermoord voor de ogen van haar familie.

Dit boek is een boeiend verslag voor wie iets te weten wil komen over de 'andere kant' van de oorlog. Een verslag trouwens dat niet eindigt met dit boek, want geïnteresseerden kunnen nog steeds terecht op de website <http://riverbendblog.blogspot.com>.

Anke Van Vossle

AGENDA

VROUWEN RECHT IN HET VIZIER AMNESTY GENT

Amnesty International Gent organiseert "Vrouwen recht in het vizier". Dit culturele programma wil de "Stop Geweld Tegen Vrouwen"-campagne bij het brede publiek onder de aandacht brengen. Meer dan 40 artiesten uit verschillende kunst disciplines ventileren er hun reflecties met als rode draad de schending van vrouwenrechten. Niet te missen!

Wanneer? Zondag, 3 juni 2007 vanaf 14u30

Waar? NT Gent

Prijs? Inkom € 5; Buffet € 8;

Benefiet door Kommil Foo (Spaak) € 18 – 16

Reserveren? Reservatie is noodzakelijk via NT Gent 09 225 01 01 of tickets@ntgent.be

Meer info? Surf naar www.aigent.be

STEUN VROUWENRECHTEN

Amnesty International is een onafhankelijke en onpartijdige organisatie die de naleving van alle mensenrechten nastreeft. Zij doet onderzoek naar en voert actie tegen ernstige mensenrechtenschendingen.

Ondanks het feit dat vrouwen een onmisbare rol vervullen in de maatschappij zijn zij bijzonder kwetsbaar en vallen zij dagdelijks ten prooi aan wereldwijd partnergeweld, worden zij als wapen gebruikt in oorlogen, zijn zij structurele slachtoffers van armoede en worden zij vaak uitgesloten van onderwijs en medische zorgen.

Omdat Amnesty International aandacht en respect wil vragen voor vrouwenrechten, werd een Vrouwenactienetwerk opgericht. Dit netwerk wil uitgroeien tot een slagvaardige tak binnen Amnesty International. Daaraan kan ook jij ongetwijfeld jouw steentje bijdragen.

Deelnemen aan de klassieke schijffacties is één van de manieren waarop je het Vrouwenactienetwerk kan steunen. Je kan je ook gratis abonneren op de nieuwsbrief of je kan je aanmelden als vrijwilliger/lid van het actienetwerk.

Wij blijven daarnaast ook op zoek naar interessante plaatsen waar folders en nieuwsbrieven van het Vrouwenactienetwerk verspreid en tentoongesteld kunnen worden en naar mensen die hierbij willen helpen.

COLOFON

Redactie:

Annemie Van Uytven (eindredacteur), Griet Ackerman, Danielle Hennaert, Aline Remael, Anke Van Vossle

Verantwoordelijke Uitgever:

Jan Brocatus
Kerkstraat 156, 2060 Antwerpen

Vormgeving:

Ann Blockmans/Danny Wuyts/Nancy Dyckmans

Redactieadres:

Amnesty International Vlaanderen
Kerkstraat 156, 2060 Antwerpen

Tel.: 03/ 271 16 16

Fax: 03/ 235 78 12

e-mail: annemie_vanuytven@hotmail.com

Internet: <http://www.amnesty.be>

Focus op Vrouwen is de driemaandelijke nieuwsbrief van het Vrouwenactienetwerk. De ingenomen standpunten vertegenwoordigen niet noodzakelijk de standpunten van Amnesty International.

Wil je de Focus op Vrouwen gratis ontvangen? Contacteer dan Kris Laurijssen op het algemeen telefoonnummer of mail jouw volledig thuisadres naar krisl@aivl.be

Indien je graag een elektronische link naar de Focus in jouw inbox ontvangt, stuur dan een bericht naar krisl@aivl.be met de vermelding "Focus per mail".